

Econometer 1e kwartaal 2021

Het 1^e kwartaal van 2021 werd net als het 4^e kwartaal van 2020 gekenmerkt door strenge contactbeperkende maatregelen in verband met COVID-19. Deze maatregelen zorgden ervoor dat de economie voor het vierde kwartaal op rij is gekrompen.

In deze Econometer wordt in tegenstelling tot de voorgaande edities 2012 als basisjaar gebruikt. In vorige Econometers was dit altijd 2008. Hierdoor kunnen de trends die de grafieken in deze Econometer weergeven verschillen van de vorige versies. Deze verandering is ingevoerd omdat de tijdreeksen alsnog langer werden en daardoor de ontwikkelingen steeds minder goed zichtbaar werden in de grafieken. Daarnaast ligt de focus van de Econometer op recente ontwikkelingen, de cijfers van eerdere jaren worden daardoor in de loop der tijd steeds minder relevant.

Beperkende maatregelen leiden wederom tot economische krimp

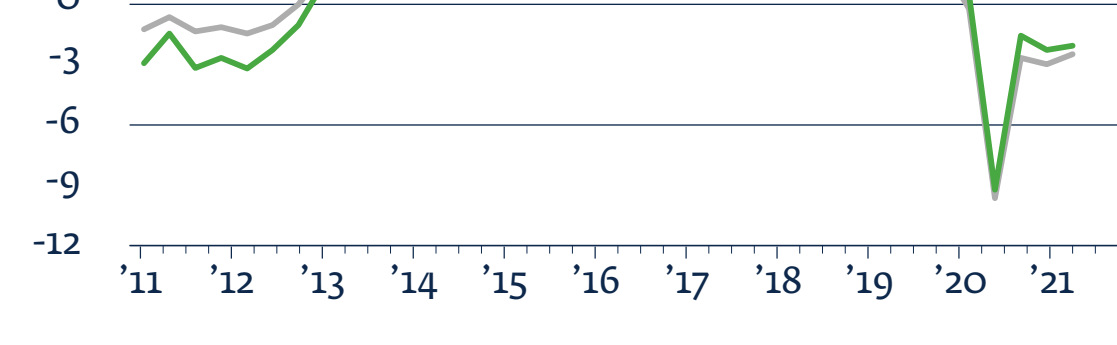
De Nederlandse economie kromp in het 1^e kwartaal van 2021 0,8% ten opzichte van het 4^e kwartaal van 2020. Dit kwam met name door de gedaalde consumptie van huishoudens en de overheid. Ten opzichte van het 1^e kwartaal 2020 is de economie met 2,8% gekrompen. Ook hier wordt de gedaalde consumptie van huishoudens als belangrijkste oorzaak genoemd¹. Dit kwam voor een groot gedeelte door de COVID-19 maatregelen, zoals de gedwongen sluiting van een groot deel van de winkels en horeca en de invoering van de avondklok.

Zoals eugenlijk het geval is geweest tijdens de hele COVID-19 crisis waren het wederom de cultuur- en recreatiesector, de transportsector en de horeca die het hardst geraakt werden. Daarnaast krompen ook de zakelijke dienstverlening, financiële instellingen en bouwsector. De positieve uitschieters waren de energiesector en de (machine) industrie².

De economie in Gelderland kromp in het 1^e kwartaal van 2021 met 2% ten opzichte van het 1^e kwartaal 2020. Daarmee werd de provincie iets minder hard geraakt dan het landelijk gemiddelde. Dit was overigens het geval voor een groot gedeelte van de provincies. Het landelijk gemiddelde werd vooral naar beneden gehaald door de ontwikkelingen in Noord-Holland, die mede door het wegvallen van het internationale toerisme, een krimp kende van meer dan 5%³.

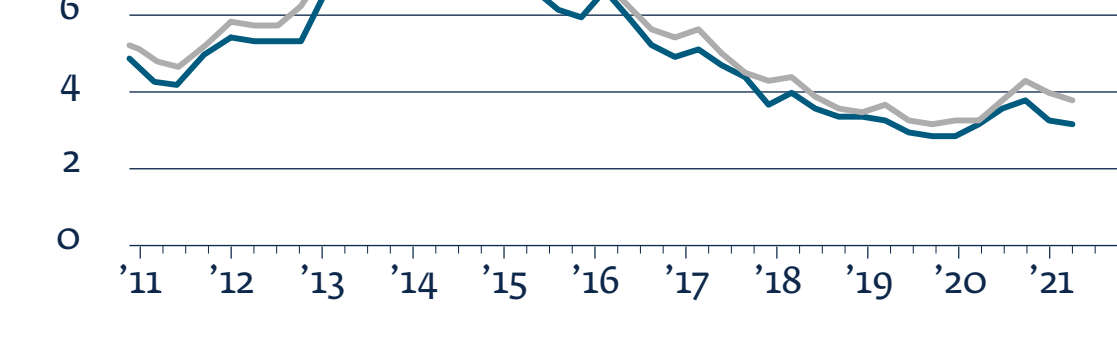
Economische groei

%-groei van het BBP ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder
Bron: CBS

Werkloosheidspercentage

Werkloosheid in % van de beroepsbevolking kwartaalcijfers
Bron: CBS/BEO

Spanning op de arbeidsmarkt neemt weer toe

Ondanks de economische krimp wordt de arbeidsmarkt steeds krappere. De werkloosheid neemt af en het aantal nieuwe vacatures groeit. De krapte op de arbeidsmarkt ligt in Nederland nagenoeg op het niveau van voor de COVID-19 crisis (4^e kwartaal 2020). In Gelderland is de krapte zelfs weer hoger dan voor de COVID-19 crisis. Ook voor Nederland is de verwachting dat de arbeidsmarkt in het 2^e kwartaal weer als krap getypeerd kan worden⁴.

In het 1^e kwartaal 2021 nam het werkloosheidspercentage af tot 3,8% in Nederland en 3,2% in Gelderland. Daarmee blijft de werkloosheid in Gelderland ruim onder het landelijk gemiddelde. Gelderland zit daarmee tevens weer op het niveau van het 1^e kwartaal 2020, oftewel het niveau van voor de COVID-19 crisis. In Nederland ligt het werkloosheidspercentage nog wel 0,5%-punt boven het niveau van voor de COVID-19 crisis, maar als deze daling zich voortzet zal dat ook snel dalen tot het niveau van voor de crisis. Net als in de voorgaande kwartalen is de aanhoudende overheidssteun de belangrijkste reden waarom de werkloosheid ondanks de economische krimp blijft dalen.

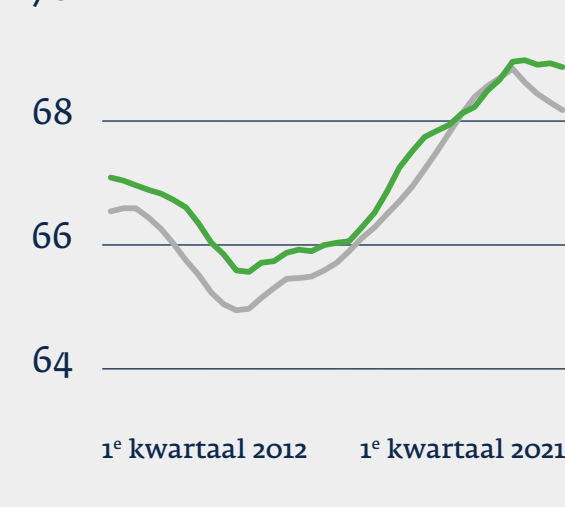
De werkgelegenheidsgraad, het aantal banen als percentage van de beroepsbevolking, is zowel in Nederland (68,4%) als Gelderland (69,2%) gelijk gebleven ten opzichte van het 4^e kwartaal 2020. Ten opzichte van het 1^e kwartaal 2020 is de werkgelegenheidsgraad wel gedaald. Deze daling was in Gelderland minder sterk dan het Nederlands gemiddelde.

Het aantal nieuwe vacatures is licht toegenomen ten opzichte van het 4^e kwartaal 2020. Dit geldt voor zowel Nederland als Gelderland. Het is afwachten hoe het aantal nieuwe vacatures zich de komende kwartalen gaat ontwikkelen. Door de langzame versoepelingen van de maatregelen wordt er weer steeds meer mogelijk waardoor bedrijven waarschijnlijk meer bereid zijn mensen aan te nemen. De stijgende krapte op de arbeidsmarkt kan echter een remmende werking hebben omdat bedrijven in bepaalde sectoren steeds meer moeite hebben om aan personeel te komen.

De bevolking in Nederland en Gelderland blijft langzaam doorgroeien, waarbij de bevolking in Gelderland iets harder groeit dan het Nederlands gemiddelde. De verschillen zijn echter klein doordat de bevolkingsgroei al jaren zeer beperkt is. De COVID-19 crisis drukt deze groei nog verder door de oversterfte en de beperkte migratie.

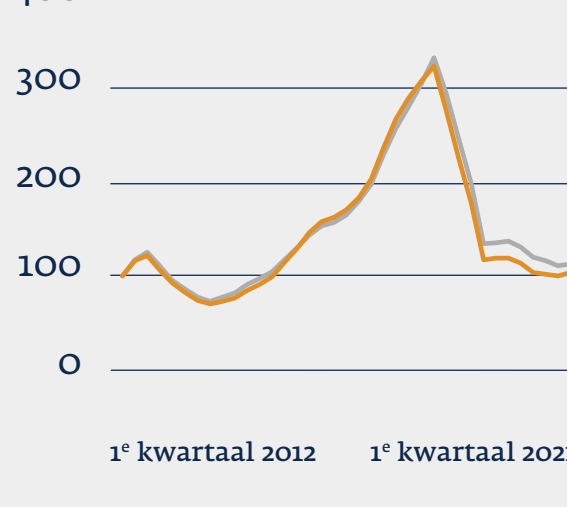
Werkgelegenheidsgraad

het aantal banen als % van de beroepsbevolking
Bron: CBS

Nieuwe vacatures

Indexcijfer, jaargemiddelde 2012 = 100
Bron: CBS/UWV/BEO

4 werk.nl

Gelderland
Nederland

Bij deze getallen en percentages wordt er gebruik gemaakt van een voortschrijdend 12maandsgemiddelde.

Gebruikte bronnen: zie grafiekjes, trendstijling
Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

Toeristische sector in Gelderland minder hard geraakt door lager aandeel internationaal toerisme

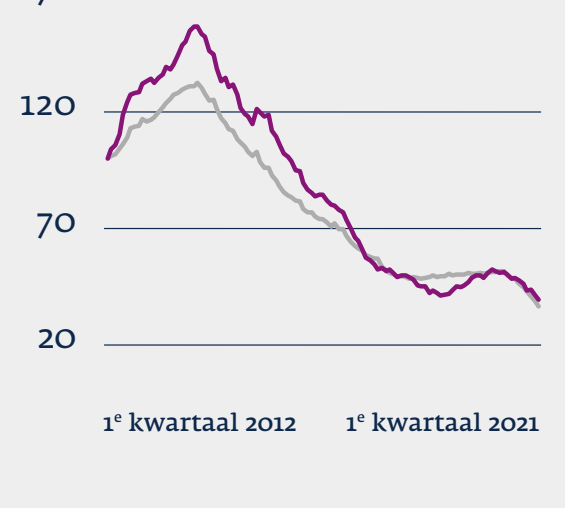
Het aantal faillissementen blijft historisch laag. Net als in de voorgaande kwartalen houdt de overheidssteun in de vorm van bijvoorbeeld de NOW-regeling bedrijven in leven. Daarnaast speelt ook mee dat rechters rekening houden met de impact van de COVID-19 crisis en daarom bedrijven die met geldproblemen kampen, maar in de kern gezond zijn, niet failliet verklaren⁵.

Het percentage bedrijven in de industrie met omzetgroei was in het 1^e kwartaal van 2021 hoger dan in het 4^e kwartaal van 2020. Ook ten opzichte van het 1^e kwartaal 2020 was er sprake van een stijging. Dit geldt zowel voor Nederland als voor Gelderland. Ongeveer een kwart van de bedrijven in de industrie zag de omzet groeien tijdens het 1^e kwartaal 2021. Tegelijkertijd zag ook bijna een kwart van de bedrijven de omzet afnemen tijdens het 1^e kwartaal 2021. Dit toont aan dat de impact van de COVID-19 crisis sterk verschilt per sector en zelfs binnen sectoren varieert.

Het aantal overnachtingen in logiesaccomodaties daalde weer in het 1^e kwartaal van 2021. Na een korte opleving in de zomerperiode van 2020 zorgden de reisbeperkingen, die in het najaar van 2020 weer werden ingevoerd, ervoor dat de recreatie en toerisme sector weer stil is gevallen. Met het sluiten van de horeca, strengere maatregelen over het aantal personen dat bij elkaar mocht zijn en de avondklok kreeg ook het binnenlands toerisme een flinke dreun. Vergeleken met dezelfde periode in 2020 is het aantal overnachtingen door gasten uit Nederland ongeveer gehalveerd. Het aantal internationale gasten is nog veel sterker gedaald. Het aantal overnachtingen door internationale gasten was in het 1^e kwartaal van 2021 zo'n 90% lager dan in dezelfde periode het jaar ervoor. Het aandeel overnachtingen van internationale gasten in Gelderland in het totale aantal overnachtingen ligt een stuk lager dan het landelijk gemiddelde. Hierdoor daalde het aantal overnachtingen in Gelderland minder hard dan het landelijk gemiddelde.

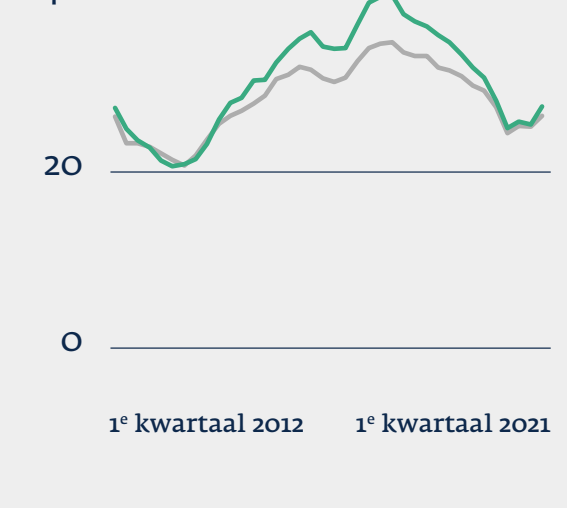
Faillissementen

Indexcijfer, jaargemiddelde 2012 = 100
Bron: CBS

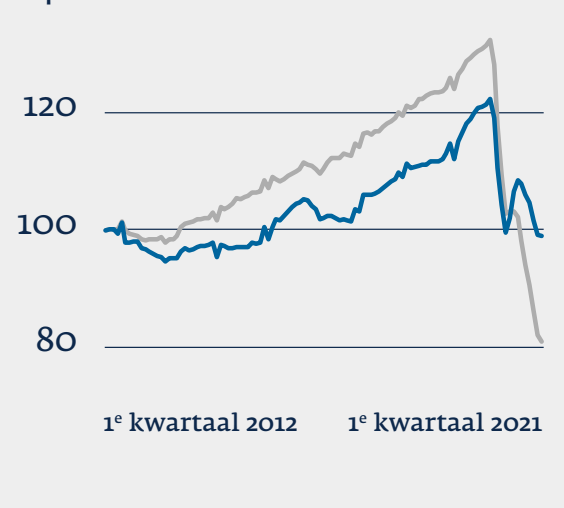
Industrie

% bedrijven met omzetgroei
Bron: CBS

Overnachtingen R&T

Indexcijfer, jaargemiddelde 2012 = 100
Bron: CBS

Prijzen op de woningmarkt blijven enorm stijgen

De woningmarkt vertoont geen trendbreuk sinds de intrede van de COVID-19 crisis. Prijzen blijven stijgen en ook het aantal verkochte woningen blijft toenemen. Ondanks een stijging van de woningprijzen van bijna 10% in het 1^e kwartaal van 2021, bleef het aantal verkochte woningen ten opzichte van het 4^e kwartaal 2020 nagenoeg gelijk. Ten opzichte van het 1^e kwartaal 2020 nam het aantal verkochte woningen met bijna 30% toe. De hogere prijzen lijken kopers dus niet af te schrikken. De hogere prijzen kunnen verklaard worden doordat de vraag al tijden groter is dan het aanbod. Daarnaast spelen de lage hypotheekrente, de economische steunmaatregelen, het afschaffen van de overdrachtsbelasting voor starters en de overwaarde bij doorstromers ook een belangrijke rol⁶. Ook wordt er steeds meer waarde gehecht aan de kwaliteit van de woningen omdat men door het thuiswerken een groter deel van zijn tijd thuis besteedt. Omdat er steeds vaker gesproken wordt over de woningnood in Nederland⁷, is besloten om een nieuwe indicator op te nemen in de Econometer; Het aantal woningen. Hiermee kan de ontwikkeling van de woningvoorraad gemonitord worden. Het aantal woningen is sinds 2012 gestaag gestegen met ongeveer 1% per jaar. In Gelderland is het aantal woningen de laatste jaren iets sterker gestegen dan het Nederlands gemiddelde, maar de verschillen zijn met circa 0,1%-punt per jaar bescheiden.

Woningverkoop

Indexcijfer, jaargemiddelde 2012 = 100
Bron: Kadaster

Woningprijzen

Indexcijfer, jaargemiddelde 2012 = 100
Bron: Kadaster

6 Nos

7 Nu.nl

Gelderland
Oost-Nederland
Nederland

Bij deze getallen en percentages wordt er gebruik gemaakt van een voortschrijdend 12maandsgemiddelde.

Gebruikte bronnen: zie grafiekjes, trendstijling
Bureau Economisch Onderzoek, provincie Gelderland

Vertrouwen neemt toe, maar blijft laag

Zowel het producentenvertrouwen als het consumentenvertrouwen is toegenomen ten opzichte van het 4^e kwartaal 2020. Met name het consumentenvertrouwen is flink gestegen. Maar beide indicatoren blijven negatief, wat betekent dat het aantal negatieve respondenten nog altijd een stuk hoger is dan het aantal positieve respondenten. In andere woorden: zowel de producenten als consumenten zijn nog altijd niet hoopvol gestemd over de toekomst.

Het consumentenvertrouwen ligt in Gelderland met een saldo⁸ van -21 iets lager dan het Nederlands gemiddelde van -19. Men is dus onzeker over hun financiële toekomst, hun werkzekerheid en de koopbereidheid is laag. Dat is met alle onzekerheden rondom COVID-19 en de bijbehorende maatregelen niet verrassend te noemen.

Consumentenvertrouwen

Saldo van positieve en negatieve antwoorden (uitgedrukt in %), kwartaalcijfers
Bron: CBS

Producentenvertrouwen

Saldo van positieve en negatieve antwoorden (uitgedrukt in %), kwartaalcijfers
Bron: CBS

Ook het producentenvertrouwen nam over de hele linie van sectoren toe, maar de verschillen tussen sectoren blijven groot. In een aantal sectoren zijn de ondernemers weer overwegend positief, maar dit geldt niet voor de sectoren die door de COVID-19 maatregelen het hardst worden getroffen. Met name in de horeca is het vertrouwen nog altijd zeer laag, ondanks een flinke stijging ten opzichte van het vorige kwartaal. Uit de Conjunctuur Enquête Nederland (COEN) blijkt dat de ondernemers in Gelderland, na Groningen en Overijssel, het meest positief gestemd zijn. In de vorige COEN, aan het begin van het 1^e kwartaal 2021, waren de ondernemers in alle provincies nog negatief gestemd. Aan het begin van het 2^e kwartaal was de stemming in 9 van de 12 provincies omgedraaid. Alleen in Zeeland, Flevoland en Drenthe waren de ondernemers nog overwegend negatief.

De ondernemers uit Gelderland waren op 5 van de 6 indicatoren positiever dan het Nederlands gemiddelde. Alleen bij het Economisch Klimaat blijven zij iets achter met een saldo van 8,8 ten opzichte van het Nederlands gemiddelde van 9,0. Dit komt door de zeer positieve stemming bij ondernemers in de provincie Noord-Holland. De ondernemers uit Gelderland waren vooral positief over de vooruitzichten met betrekking tot de buitenlandse omzet en de personeelssterkte⁹.

⁸ Per saldo betekent dat het percentage negatieve antwoorden wordt afgetrokken van het percentage positieve antwoorden. Als 20% van de ondernemers positief is, en 10% negatief dan is het saldo dus +10%.

⁹ De personeelssterkte gaat over de omvang van het personeelsbestand. Als men positief gestemd is, betekent dit dat men verwacht het personeelsbestand uit te breiden.

Conjunctuurenquête Nederland

Begin 2^e kwartaal 2021.

Hoe donkerder de kleur, hoe optimistischer het bedrijfsleven.
Voor meer informatie zie: [Conjunctuurenquête Nederland \(COEN\)](#) | [Ondernemersplein - KVK](#) (pagina 10)

Economisch klimaat

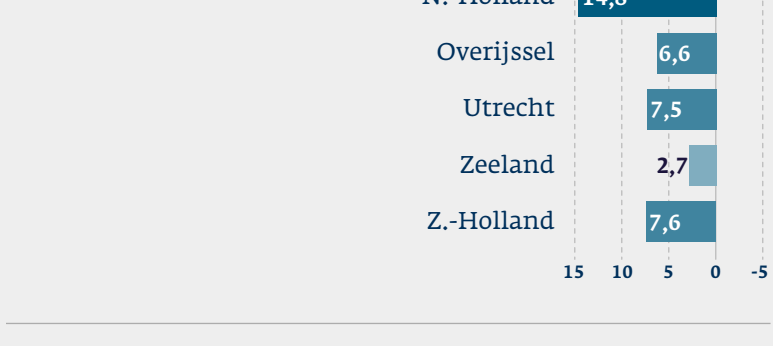
Omzet

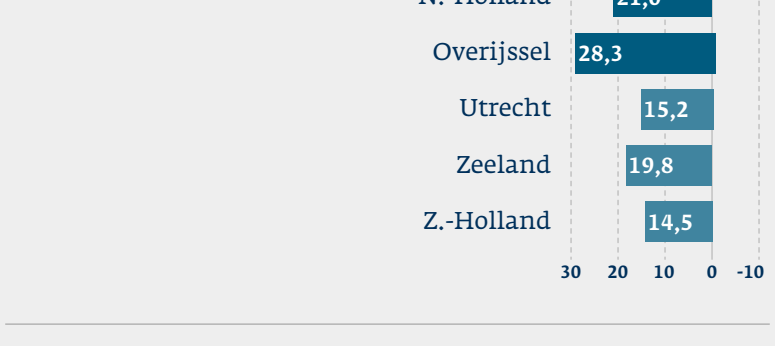
Buitenlandse omzet

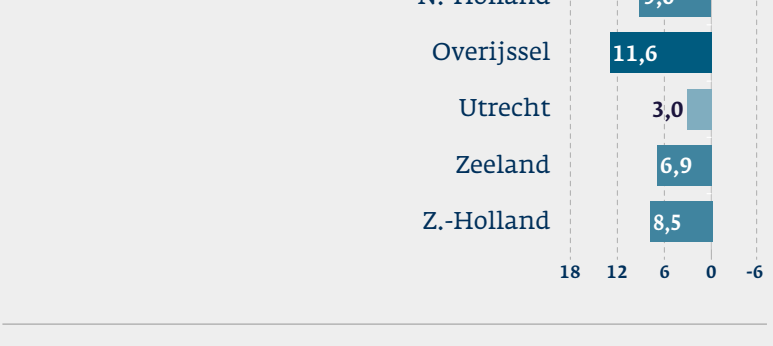
Personeelssterkte

Investeringen

Ontwikkeling winstgevendheid

Meer informatie: Bureau Economisch Onderzoek, Provincie Gelderland